

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 79.239 van 11 maart 1999

A. 69.212/XIII-823

In zake : **COBBAERT** Marie-Josée,
Lombardstraat 33
2560 Nijlen,

tegen :

de Belgische Staat,
vertegenwoordigd door de Minister
van Financiën.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER,

Gezien het op 3 juni 1996 ingediende verzoekschrift, waarbij Marie-Josée COBBAERT de nietigverklaring vordert van de beslissing van 5 april 1996 van de gewestelijk directeur der directe belastingen te Luik, waarbij voor het aanslagjaar 1987 het verzoek tot beperking van de invordering van de inkomstenbelasting gevestigd op naam van de echtgenoten BODSON-COBBAERT, thans uit de echt gescheiden, afgewezen wordt omdat het te laat ingediend is;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer THIBAUT, adjunct-auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 15 oktober 1998 waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memorie van verzoekster;

Gelet op de beschikking van 19 januari 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 25 februari 1999;

Gehoord het verslag van de heer QUERTAINMONT, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. D. VAN BELLE, advocaat, die voor verzoekster verschijnt, en van de heer F. GROBELNY, inspecteur bij een fiscaal bestuur, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer THIBAUT, adjunct-auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep :

1. Op 3 juni 1988 wordt voor het aanslagjaar 1987 een bijkomende aanslag in de personenbelasting ten bedrage van 865.280 frank ingekohierd op naam van verzoekster en van haar echtgenoot.

2. Op 4 mei 1990 betekent een gerechtsdeurwaarder, op verzoek van de ontvanger der belastingen te Waver, aan elk van beide echtgenoten met een afzonderlijke woonplaats een bevel tot betaling van de voormelde aanslag.

Op 12 juni 1992 betekent een gerechtsdeurwaarder aan verzoekster een nieuw bevel tot betaling, omdat er geen betaling heeft plaatsgehad.

3. Op 3 augustus 1994 tekent de ontvanger der belastingen te Waver bij de werkgever van verzoekster verzet aan tegen de afgifte van loon en verzoekt hij hem het bedrag van 1.351.975 frank te betalen, namelijk 865.280 frank, verhoogd met de vervolgingskosten en de interesten, wat het bedrag is van de belastingen die voor het aanslagjaar 1987 verschuldigd zijn.

4. Op 7 oktober 1994 dient de raadsman van verzoekster bij de gewestelijk directeur der belastingen te Namen bezwaar in op grond van artikel 394bis van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (W.I.B. 92) met het oog op een beperking van de invordering van de belasting betreffende de inkomsten van de andere echtgenoot.

Op 19 oktober 1994 stelt die ambtenaar verzoekster ervan in kennis dat hij de 13de van dezelfde maand haar verzoek ontvangen heeft, maar het overgezonden heeft aan de gewestelijk directeur van de invordering te Luik, die ter zake bevoegd is. Verder vraagt hij verzoekster, om alle vergissingen te vermijden, bij die gewestelijk directeur een nieuw verzoek in te dienen.

5. Op 21 december 1994 dient de raadsman van verzoekster een nieuw verzoek in bij de gewestelijk directeur van de invordering te Luik.

Hij wijst er inzonderheid op dat dat verzoek, om te voldoen aan het vereiste van ontvankelijkheid waarin artikel 394bis van het W.I.B. 92 voorziet, ingediend is binnen zes maanden na het verzet tegen de afgifte van loon welk verzet gedaan is in de handen van de werkgever van zijn cliënte door de akte van invordering van de ontvanger der belastingen te Waver. Hij voert eveneens aan dat, wat het aanslagjaar 1987 betreft, zijn cliënte door de inhouding aan de bron en de bedrijfsvoorheffing haar aandeel in de belasting betreffende haar inkomsten betaald heeft, dat ze in juni 1987 feitelijk gescheiden is van haar echtgenoot en dat het stelsel van de scheiding van goederen in september 1987 aangenomen is, dat de echtscheiding in 1991 uitgesproken is ten laste van haar ex-echtgenoot, en dat de laatstgenoemde failliet verklaard is en sindsdien insolvabel gebleven is.

6. Op 5 april 1996 wijst de gewestelijk directeur van de invordering te Luik het verzoek af en verklaart hij het niet ontvankelijk omdat het niet ingediend is binnen de bij artikel 394bis van het W.I.B. 92 vastgestelde vervaltermijn van zes maanden te rekenen vanaf de datum van de aanmaning tot betaling.

De motivering van die weigeringsbeslissing, die de handeling vormt die met het beroep bestreden wordt, is inzonderheid als volgt gesteld :

" (...)

Aangezien artikel 37 van de wet van 28 juli 1992, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 31 juli 1992, artikel 394bis in het W.I.B. 92 heeft ingevoegd; aangezien de bepaling van het bewuste artikel van toepassing is vanaf 10 augustus 1992;

Aangezien de termijn van zes maanden waarvan sprake is in het tweede lid van hetzelfde artikel in ieder geval ten minste vanaf de bovenvermelde toepassingsdatum in aanmerking dient te worden genomen;

Overwegende dat wat de voormelde aanslag betreft, aan verzoekster op 4 mei 1990 een aanmaning tot betaling betekend werd; dat de aanmaning tot betaling waarvan sprake is in het reeds geciteerde artikel derhalve vóór de datum van inwerkingtreding van de wet van 28 juli 1992 overgezonden werd;

Aangezien hieruit volgt dat in casu het verzoek binnen zes maanden te rekenen vanaf 10 augustus 1992 moest worden toegezonden; dat het pas op 13 oktober 1994 toegezonden werd, dus buiten de voormelde termijn, waardoor het recht om het in te dienen vervallen is, welk verval van openbare orde is en noodzakelijkerwijs dient te worden ingeroepen wanneer dat verval vaststaat;

(...)"

Overwegende dat verzoekster een eerste middel ontleent aan schending van artikel 394bis van het W.I.B. 92; dat ze betoogt dat de procedure die vastgesteld is bij artikel 394bis van het W.I.B. 92, welk artikel ingevoegd is bij de wet van 28 juli 1992, pas van toepassing is vanaf de inwerkingtreding van die wet, namelijk vanaf 10 augustus 1992, en dat de gewestelijk directeur der belastingen het op 13 oktober 1994 ingediende verzoek niet mocht afwijzen op de grond dat het te laat ingediend was, aangezien de termijn van zes maanden die geboden wordt voor het indienen van het verzoek, van toepassing is op de aanmaning tot betaling die vanaf de inwerkingtreding van artikel 394bis aan de belastingplichtige toegezonden wordt, namelijk op het bevel tot betaling dat op 3 augustus 1994 door de ontvanger der belastingen te Waver aan de werkgever van verzoekster ter kennis gebracht is; dat ze betoogt dat de aanmaning tot betaling die op 4 mei 1990 toegezonden is, namelijk vóór de inwerkingtreding van artikel 394bis, derhalve verkeerdelijk in aanmerking genomen wordt, dat hierdoor de wet met terugwerkende

kracht toegepast wordt zonder dat daartoe een bijzondere machtiging verleend is, dat de nieuwe vervalttermijn van zes maanden pas kan ingaan vanaf de datum van de aanmaning die valt na de inwerkingtreding van de wet en dat die datum 3 augustus 1994 is;

Overwegende dat de verwerende partij in haar antwoord stelt dat noch in de tekst van artikel 394bis van het W.I.B. 92, noch in de parlementaire voorbereiding van de wet van 28 juli 1992, het begrip "aanmaning tot betaling" uitgelegd wordt, dat alleen de administratieve aanmaning en het bevel tot betalen aanmaningen zijn in de zin van het voormelde artikel en dat de maatregelen ter uitvoering van die handelingen, zoals de kennisgeving aan de werkgever van het bedrag van de verschuldigde belastingen of het beslag onder derden, geen aanmaningen zijn in de zin van artikel 394bis; dat ze betoogt dat de problemen die verband houden met de wetsconflicten in de tijd geregeld worden door de toepassing van de beginselen dat de nieuwe wet onmiddellijk uitwerking heeft en niet terugwerkt, dat, daar het gaat om vervalttermijnen, de verwerende partij van oordeel is dat als principe dient te worden gesteld dat de termijnen om op te treden bepaald zijn in de wet die van kracht is op de dag waarop het recht uitgeoefend wordt, dat het voormelde artikel 394bis bedoeld is om toepassing te vinden op alle verzoeken die ingediend worden na de inwerkingtreding ervan, dat in de nieuwe wet die een nieuwe vervalttermijn instelt, niet teruggekomen mag worden op verstreken termijnen en dat een vordering die vóór de inwerkingtreding ervan verjaard is, niet mag herleven; dat de verwerende partij aldus uit de gelijktijdige toepassing van de beginselen dat de nieuwe wet onmiddellijk uitwerking heeft en niet terugwerkt, afleidt dat de bij artikel 394bis van het W.I.B. 92 ingestelde procedure bedoeld is om, vanaf de

inwerkingtreding ervan, toepassing te vinden op alle situaties waarin de feitelijk gescheiden echtgenoot aangemaand wordt de belasting betreffende de inkomsten van zijn echtgenoot te betalen, met uitzondering van de situaties waarin de akte die geldt als aanmaning tot betaling toegezonden is aan de echtgenoot die meer dan zes maanden vóór de inwerkingtreding van artikel 394bis feitelijk gescheiden is; dat de verwerende partij besluit dat de bestreden beslissing niet in strijd was met de bepaling van artikel 394bis van het W.I.B. 92 doordat in die beslissing het verzoek, dat op 13 oktober 1994 door de belastingadministratie ontvangen werd, niet-ontvankelijk is verklaard omdat de termijn om het in te dienen vervallen is, en dat de gewestelijk directeur zijn beslissing in rechte heeft gewettigd op de grond dat aan verzoekster een bevel tot betaling betekend is op 4 mei 1990, dat is meer dan zes maanden vóór de inwerkingtreding van de voormelde bepaling;

Overwegende dat artikel 394bis van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 het volgende bepaalt :

" De directeur der belastingen of de door hem gedelegeerde ambtenaar kan ten aanzien van de echtgenoot die feitelijk gescheiden leeft, op gemotiveerd verzoek van deze laatste, de invordering van de belasting betreffende de inkomsten van de andere echtgenoot beperken tot wat deze verschuldigd zou zijn geweest indien hij al zijn rechten van bezwaar en van ontheffing van ambtswege vermeld in de artikelen 366 en 376, uitgeoefend zou hebben.

Het verzoek moet op straffe van verval schriftelijk worden ingediend bij de directeur der belastingen van de provincie of het gewest in wiens ambtsgebied de aanslag is gevestigd, binnen zes maanden na het verzenden van de aanmaning tot betalen door de ontvanger.

In afwachting van de beslissing kan de directeur der belastingen ten aanzien van de verzoeker de invordering doen uitstellen in de mate en onder de voorwaarden door hem te bepalen".

Overwegende dat die bepaling voortvloeit uit een wijziging die in het Wetboek van de inkomstenbelastingen aangebracht is bij artikel 37 van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen; dat in de memorie van toelichting van deze wet het volgende gesteld is :

" Door een strikte toepassing van de regelen van het Burgerlijk Wetboek en de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen gebeurt het dat een echtgenoot die gescheiden leeft, wordt aangesproken om belastingschulden te vereffenen die het gevolg zijn van aanslagen die ten name van de andere echtgenoot werden gevestigd.

Op geen enkel ogenblik wordt aan de eerstbedoelde echtgenoot de mogelijkheid geboden gebruik te maken van enig recht op verdediging.

Dit bleek reeds herhaaldelijk de oorzaak van dramatische situaties.

Om dergelijke situaties te voorkomen is het aangewezen om de gescheiden echtgenoot de mogelijkheid te bieden, wanneer blijkt dat de in het kohier opgenomen belastingplichtige niet al zijn rechten van bezwaar of ontheffing van ambtswege heeft uitgeoefend, de gewestelijke directeur te verzoeken om de ten aanzien van hem invorderbare sommen te beperken tot wat zou verschuldigd zijn wanneer al die rechten werden uitgeoefend.

(...)"

Overwegende dat artikel 394bis van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 op 10 augustus 1992 in werking getreden is en dat die bepaling bij gebrek aan een wettelijke overgangsbepaling onmiddellijk van toepassing is op de lopende procedures; dat de Minister van Financiën trouwens ten overstaan van de bevoegde commissie van de Kamer van volksvertegenwoordigers gepreciseerd heeft dat artikel 394bis van toepassing is op "de lopende zaken";

Overwegende dat volgens het tweede lid van artikel 394bis de aanvrager van de beperking van

invordering evenwel verplicht is het verzoek binnen zes maanden na het verzenden van de aanmaning tot betalen in te dienen bij de directeur der belastingen; dat dit inzonderheid betekent dat voor de aanmaningen tot betaling die betekend zijn vóór 10 augustus 1992, de datum van inwerkingtreding van artikel 394bis, de vervaltermijn niet in aanmerking kan worden genomen, aangezien geen verzoek tot beperking van de invordering had kunnen worden ingediend bij de directeur der belastingen, omdat de wet die mogelijkheid niet bood; dat hieruit volgt dat er, zoals in de bestreden beslissing, verkeerdelijk van uitgegaan wordt dat de termijn van zes maanden "ingaat vanaf de inwerkingtreding van artikel 394bis"; dat de bepaling van artikel 394bis, volgens welke de termijn van zes maanden ingaat te rekenen vanaf de verzending van de aanmaning, met die bewering in strijd is; dat aldus artikel 394bis met terugwerkende kracht toegepast wordt en dat de gewestelijk directeur der belastingen te Luik het bewuste artikel verkeerd toegepast heeft; dat het middel gegrond is;

Overwegende dat er geen grond is om het tweede in de memorie van wederantwoord uiteengezette middel te onderzoeken, dat geen ruimere nietigverklaring zou kunnen meebrengen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de beslissing van 5 april 1996 van de gewestelijk directeur der directe belastingen te Luik, waarbij voor het aanslagjaar 1987 het verzoek tot beperking van de invordering van de

inkomstenbelasting gevestigd op naam van de echtgenoten BODSON-COBBAERT, thans uit de echt gescheiden, afgewezen wordt omdat het te laat ingediend is.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 4.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de XIIIe kamer, op elf maart 1900 negenennegentig door :

de HH.	HANOTIAU,	kamervoorzitter,
	LEROY,	staatsraad,
	QUERTAINMONT,	staatsraad,
Mevr.	MALCORPS,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS.

M. HANOTIAU.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.